

Inbreng consultatie klimaatplan en INEK

van Den Haag Fossielvrij

Het belangrijkste aandachtspunt is dat de reductie van 49 procent in 2030 volstrekt onvoldoende is. De overheid blijft in gebreke.

VOORZORGSPRINCIPE

Ten eerste houdt het IPCC geen rekening met processen waardoor de klimaatverandering plotseling versnelt en/of oncontroleerbaar wordt. Haar voorspellingen gaan over de processen die we vrij nauwkeurig kennen en kunnen voorspellen. De overheid kent een voorzorgsprincipe waarbij ze wel rekening moet houden met processen die de klimaatverandering plotseling kunnen versterken (feedback loops, tipping points, etc.). Vanuit het voorzorgsprincipe zullen de CO2 reductiedoelen vele factoren groter moeten worden om te voldoen aan de doelstellingen van Parijs. De doelstelling van Parijs van 1,5 graden is immers inclusief het effect van feedback loops, tipping points etc.

Ter vergelijking. Bij dijken wordt gestreefd naar kansberekeningen voor overlijden door overstroming van 1 op de 100.000 jaar. Zelfs zonder de tippingpoints zijn de risico's die de overheid neemt met deze reductiepercentages buiten proportie veel groter. De overheid blijft bij deze plannen in gebreke.

INVESTERINGSZEKERHEID OPHEFFEN

Een tweede belangrijk aandachtspunt is dat de overheid de transitie onnodig duur maakt. Door te lage reductiepercentages aan te houden, worden halfhartige investeringen gedaan die zich niet kunnen terugverdienen. Immers, de doelstellingen zullen nog aangepast moeten worden. Op dit moment hanteert de overheid via nationale regelgeving en internationale verdragen een investeringszekerheid. Die is met dit beleid aantoonbaar onhoudbaar. De overheid dient investeringsverdragen dan ook op te zeggen en de nationale regelgeving aan te passen, om te voorkomen dat de burger opdraait voor de foutieve investeringen in verleden, heden en toekomst, van zowel overheid als bedrijfsleven.

HOUDBARE OVERHEIDSFINANCIEN

Ten derde stelt het IPCC wel welke paden bewandeld kunnen worden, maar legt ze daar geen kostenpost bij. De scenario's waar bij 49 procent reductie in 2030 wordt nagestreefd gaan allemaal uit van enorme negatieve emissies in de tweede helft van deze eeuw. Het kabinet heeft nagelaten een visie te geven hoe deze negatieve emissies betaald worden. Daardoor komen de kosten van deze negatieve emissies (die een ordegrrootte hebben van de totale huidige energievoorziening of groter) volledig voor rekening van een volgende generatie. Dit is onbestaanbaar vanuit het principe van een houdbare overheidsbegroting.

Alle CO2 die nu uitgestoten wordt en ooit door negatieve emissies weer uit de atmosfeer gehaald moet worden, zou op dit moment belast moeten worden tegen de huidige bewezen kosten om deze CO2 ook weer zelfstandig, extra, d.w.z. boven de onttrekkingen waarmee nu al rekening gehouden wordt, en lokaal (wegens het schoorsteenuitgangspunt) uit de atmosfeer te halen. En deze belasting moet ook volledig hieraan besteed worden.

Vanuit een houdbare overheidsbegroting zullen dus zowel de reductiedoelstellingen als de beprijzing van CO2 vele factoren groter moeten worden om te voldoen aan de doelstellingen van Parijs. De overheid blijft bij deze plannen in gebreke.

BETROUWBARE OVERHEID

Een vierde belangrijk aandachtspunt is de betrouwbaarheid van de overheid. Nu de overheid haar eigen principes niet aanhoudt (voorzorgsprincipe en houdbare overheidsfinancien) en bovendien investeringszekerheid wenst te bieden voor investeringen die tegen natuurwetten in gaan, is de overheid inherent onbetrouwbaar als zij deze klimaatplannen door zet. Deze fundamentele onbetrouwbaarheid zal de legitimiteit van de overheid ondermijnen en het sociale contract tussen burgers en overheid verbreken.

POLDERMODEL OF NATUURWETENSCHAPPEN

Een vijfde punt betreft een alternatieve methode om tot klimaatplannen te komen. De klimaatplannen vragen om een paradigmaverandering. Wij stellen voor het poldermodel - dat uitgaat van de belangen in het oude paradigma - voor deze transitie te verlaten en de plannen te baseren op de natuurwetenschappen. De natuurwetenschappen blijven in een nieuw paradigma immers een betrouwbaar uitgangspunt, terwijl bestaande regelgeving, financiering, belastingen en investeringen en de daarbij horende belangen hun oorsprong hebben in een oud paradigma. Vanuit een natuurwetenschappelijk realistisch eindplaatje kunnen dan de nodige (technische, maatschappelijke, belasting- en regelgevings) transitieplannen, tijdschema's en financiering gemaakt en uitgevoerd worden.

UITVOERING TRANSITIEPLANNEN

Bij het uitvoeren van de transitieplannen zal ook uitgegaan moeten worden van het nieuwe paradigma. Vanuit dat nieuwe paradigma wordt dan door middel van backcasting een stappenplan gemaakt en uitgevoerd. Elke stap moet onderdeel zijn van het eindplaatje. De huidige transitieplannen gaan vaak uit van stapjes die uiteindelijk niet bijdragen aan het eindplaatje. Voorbeelden van fouten die nu gemaakt worden zijn de warmteronde rondom de fossiele Rotterdamse haven, het inzetten op biomassa anders dan de laatste 10% pieklast in de winter, differentiatie van de prijs van CO₂, of energiebelastingen die bij schaalgrootte gereduceerd worden. Deze uitgangspunten zijn in een nieuw paradigma onhoudbaar.

CO₂ BUDGET

Vanuit natuurwetenschappelijk perspectief zal tenminste met een vast te stellen totaal nog uit te stoten CO₂ budget gewerkt moeten worden. Wat dit jaar wordt uitgestoten, kan volgend jaar niet meer worden uitgestoten. Wanneer overgegaan wordt op een CO₂ budget, zal ook de nog voor de transitie zelf benodigde CO₂ uitstoot van dit budget afgetrokken moeten worden. Het is evident dat dit CO₂ budget dan al op of vrijwel op is, en de urgentie om deze omschakeling nu te maken groot.

OORLOGSECONOMIE

Gezien de enorme tijd die de overheid tot nu toe voorbij heeft laten gaan, sluiten wij daarbij een oorlogseconomie niet uit. Daarin wordt staalproductie bijvoorbeeld uitsluitend toegestaan voor de bouw van windmolens en andere voor de transitie noodzakelijke goederen. Bij een oorlogseconomie dient daarbij rekening gehouden te worden met het nog resterende CO₂ budget.

VERDERE TOEKOMST

Op korte termijn vraagt dit - door uitgesteld beleid uit het verleden - grote offers. Op langere termijn echter wordt een leefbare wereld aan de volgende generaties overgedragen. Dat positieve vooruitzicht zal voor het maatschappelijk draagvlak sterk gecommuniceerd moeten worden.

AANBOD

Wij bieden aan om hierover en over de uitvoering ervan verder met u van gedachte te wisselen.